

Wioletta Bartosik

Kompetencje na dwie ręce

Kształtowanie kompetencji kluczowych uczniów
Szkoły Podstawowej w Kamieniu

Tekst: **Wioletta Bartosik**

Dyrektor Szkoły Podstawowej w Kamieniu

Kamień 25

62-834 Ceków-Kolonia

tel. kom. 627 631 475, 604 253 960

www.zskamien.hekko.pl

Redakcja merytoryczna

Dorota Suchacz

Redakcja językowa i korekta

Katarzyna Majewska

Projekt okładki

Barbara Jechalska

Redakcja techniczna i skład

Wojciech Romerowicz

Warszawa 2018

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach licencji

Creative Commons 4.0 Polska (CC BY-NC)

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Aleje Ujazdowskie 28

00-478 Warszawa

www.ore.edu.pl

Materiał powstał w ramach projektu „Przywództwo – opracowanie modeli kształcenia i wspierania kadry kierowniczej systemu oświaty”.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Szkoła Podstawowa w Kamieniu to mała wiejska placówka funkcjonująca w realiach wsi popegeerowskiej. Tu każda inicjatywa szkoły, nauczycieli, dyrektora nabiera większego znaczenia niż w innych środowiskach.

Mój udział w pilotażowym projekcie „Przywództwo – opracowanie modeli kształcenia i wspierania kadry kierowniczej systemu oświaty” wpłynął na różne aspekty życia szkoły. Na przykład planując pracę, organizację uroczystości, projektów, wydarzeń, nauczyciele w zespołach robią to teraz tak, by jednocześnie kształtować konkretne kompetencje kluczowe. Okazało się, że każde działanie rozwija jednocześnie kilka kompetencji i tylko dzięki zespołowości praca może być skorelowana.

Poniżej przykład, jak zawrzeć kształtowanie kompetencji kluczowych w planie pracy szkoły.

Kompetencje kluczowe w planie pracy szkoły na rok 2017/18 – działania szkoły/nauczycieli

Kompetencje kluczowe	Zadania, wydarzenia, przedsięwzięcia	Działania	Uwagi
Porozumiewanie się w języku ojczystym	Akcja „Narodowe czytanie” Pasowanie na czytelników – zapisy uczniów klas pierwszych do biblioteki szkolnej Święto Pluszowego Misia Redagowanie życzeń świątecznych do zamieszczenia na kartce pocztowej Konkursy polonistyczne i recytatorskie Kółko teatralne Przeglądy, warsztaty teatralne Zapobieganie niepowodzeniom szkolnym, organizowanie pomocy Wyjazd do kina, teatru, teatr internetowy	- przygotowanie plakatu – Co nam zostało z <i>Wesela</i> St. Wyspiańskiego? - inscenizacja fragmentu utworu – głośne czytanie - konkurs sprawdzający znajomość lektury - zapoznanie z pracą biblioteki szkolnej, zasadami korzystania ze zbiorów bibliotecznych, promowanie czytelnictwa; - głośne czytanie lektury <i>Kubuś Puchatek</i>, wizyta w Bibliotece Gminnej w Kamieniu, wykonanie prac plastycznych, spotkanie z pszczelarzem, zapoznanie z historią misia Teddy’ego - rozwijanie zamiłowania do posługiwania się mową ojczystą i recytowania, poznawanie polskiej literatury - konkurs pięknego czytania (kl. 3)	

	Święto Biblioteki Dyskusje, wystąpienia publiczne, przemówienia, prezentacje Prezentacje o Romanie Zawodzińskim (dyrektorze szkoły w okresie międzywojennym)	• rozwijanie dziecięcej wrażliwości na żywe słowo i tekst • wyzwalanie aktywności ruchowej i pantomimicznej dzieci, rozwijanie kreatywności i swobodnej ekspresji artystycznej • pomoc dla dzieci z opiniami z poradni psychologiczno-pedagogicznej (PPP): zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, rewalidacja, pomoc koleżeńska, rozmowy indywidualne • obcowanie z dziełem literackim interpretowanym przez twórców teatralnych i filmowych • obcowanie z książką (zachęcanie do czytania, sprzedaż książek, promocja nowych tytułów oraz rozwijanie przedsiębiorczości uczniów) • lekcje języka polskiego, przemówienia (np. bronię czy oskarżam bohatera literackiego?), autoprezentacje, spieranie się na argumenty, wystąpienia podczas konkursów • konkursy recytatorskie w klasie 1 i 3 • występy podczas przedstawień szkolnych i dla przedszkolaków itp.	
--	---	---	--

Porozumiewanie się w języku obcym	Konkurs na najpiękniejszą dynię na Halloween Dzień języków obcych Konkurs wiedzy o krajach anglojęzycznych ERASMUS+ projekt międzynarodowej wymiany uczniów Deutsch-Wagen-Tour... cdn. Projekt „Mówimy po francusku”, Co słyszał nad Sekwaną?	- wykonanie dyni, zapoznanie z tradycjami i zwyczajami w Wielkiej Brytanii - poznanie tradycji kulturowych w krajach anglojęzycznych, frankojęzycznych, poszerzenie ogólnej wiedzy na temat krajów posługujących się językiem angielskim (flagi, symbole, codzienne zwyczaje, rodzina królewska, Boże Narodzenie i Wielkanoc itd.)	
Kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne	Utylizacja odpadów komunalnych Pomoc zwierzętom ze schroniska Konkurs przyrodniczy „Salamandra” Światowy Dzień Tabliczki Mnożenia Międzynarodowy Konkurs „Kangur Matematyczny” Mała Olimpiada Matematyczno-Sportowa w Morawinie dla klas 3	- klasy 4–6 – wycieczka do Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych „Orli Staw” w Prażuchach – segregacja odpadów komunalnych - wycieczka do leśniczówki w Prażuchach - pomoc zwierzętom żyjącym w schronisku - poznajemy faunę i florę Polski - zawody w szybkości liczenia - rozwijanie umiejętności logicznego myślenia, poznanie innych możliwości rozwiązywania zadań konkursowych - poszerzanie i utrwalanie wiadomości o liczbie pi, apel, prezentacja	
Kompetencje informatyczne	Konkurs fotograficzny „Boże Narodzenie w obiektywie” Konkurs na e-kartkę świąteczną Bezpieczny Internet Konkurs (projekt multimedialny) „Czy spadnie na nas wolność”	tradycje świąteczne i ich rola, zwrócenie uwagi na piękno świąt oraz wskazanie technik i sposobów utrwalania pięknych chwil w życiu; zasady współzawodnictwa	

Umiejętność uczenia się	Życzenia świąteczno-noworoczne, jasełka, aukcja ozdób świątecznych Kiermasz bożonarodzeniowy Szkolny Konkurs Recytatorski dla klas 1 i 3 XVI Gminny Konkurs Recytatorski „Spelling bee” – konkurs literowania angielskich słówek Konkurs z wiedzy o krajach niemieckojęzycznych Międzynarodowy Konkurs „Kangur Matematyczny” Wycieczki do kina, teatru, biblioteki, muzeum Wycieczka do Kalisza – do straży miejskiej, na dworzec PKP Powitanie wiosny połączone z obchodami „Dnia Ziemi” Konkurs wiedzy o sporcie Dzień Dziecka połączony z obchodami Dnia Sportu Konkursy historyczne „Calisiada, czyli pociąg do...” Konkurs literacko-historyczny o Legionach Piłsudskiego	• poznanie tradycji chrześcijańskich związanych z Bożym Narodzeniem, rozwijanie umiejętności recytacji i śpiewu • propagowanie posługiwania się piękną mową, sztuka recytacji – zasady zdrowej rywalizacji • kształtowanie wrażliwości oraz kompetencji językowych; doskonalenie umiejętności posługiwania się językiem ojczystym • utrwalanie wiadomości z lekcji i ćwiczenie logicznego myślenia • kształtowanie twórczych, odpowiedzialnych i świadomych postaw w rozumieniu i użytkowaniu języka polskiego • zaspokajanie potrzeb intelektualnych i poznawczych uczniów; budzenie pasji i zainteresowań poznawczych przez wielokierunkowe i emocjonalne zaangażowanie • propagowanie zdrowego trybu życia i integracja społeczności lokalnej; rozwijanie zainteresowań sportem	
---------------------------------------	--	--	--

Kompetencje społeczne i obywatelskie	Sprzątanie świata Wybory do samorządu szkolnego Wyjazd do Łęczycy – zwiedzanie zamku królewskiego Kazimierza Wielkiego Spotkanie z policjantem Zbiórka makulatury Dzień Edukacji Narodowej Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy Świat wokół nas – preorientacja zawodowa, wycieczki, spotkania Spotkanie z ciekawymi ludźmi Obchody rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja oraz Święta Flagi Przeprowadzenie wywiadu z przedwojennymi absolwentami naszej szkoły. Prezentacja dla uczniów	• podejmowanie inicjatyw i wychodzenie z nimi do innych, wspieranie innych, komunikowanie się, rozwiązywanie ewentualnych konfliktów w grupie, rozwijanie umiejętności pracy w zespole • włączanie się w życie i sprawy społeczności lokalnej, kraju, Europy, świata • przygotowanie i udział uczniów w zawodach sportowych; wpajanie dzieciom nawyków aktywnego spędzania czasu • przygotowanie do aktywności zawodowej w ramach zajęć • opis szkoły i nauczycieli Kamienia w okresie międzywojennym	
Inicjatywność i przedsiębiorczość	Konkurs na najpiękniejszy różaniec Życzenia świąteczno-noworoczne, jasełka, aukcja ozdób świątecznych, kiermasz bożonarodzeniowy Loteria fantowa z okazji Dnia Babci i Dziadka	• rozwijanie umiejętności plastycznych • poznawanie tradycji chrześcijańskich związanych z Bożym Narodzeniem, rozwijanie umiejętności recytacji i śpiewu	

Świadomość i ekspresja kulturalna	Wycieczka do Gołuchowa – zapoznanie z historią zamku książąt Czartoryskich, zwiedzanie Muzeum Leśnika, wizyta w zagrodzie zwierząt Narodowe czytanie <i>Wesela</i> Stanisława Wyspiańskiego Wycieczka literacka do biblioteki i teatru Wycieczki na spektakle do CKiS, do kina, do muzeum Wystawa prac z darów jesieni Święto Zmarłych – opieka nad grobami Festyn historyczny na Zawodziu	• zaspokojenie potrzeb intelektualnych i poznawczych uczniów; budzenie pasji i zainteresowań poznawczych przez wielokierunkowe, emocjonalne zaangażowanie • ćwiczenie umiejętności analizy dzieła literackiego	
--	---	---	--

Plan nadzoru pedagogicznego również odnosił się do kompetencji kluczowych. Arkusz obserwacji lekcji, opracowany wraz z zespołem doradczym, został ukierunkowany na kompetencje kluczowe, a w szczególności umiejętność uczenia się. Znalazły się w nim aspekty i obszary podlegające obserwacji, takie jak:

- cel obserwacji: określenie aktywności nauczyciela zauważonych w czasie prowadzonej lekcji/prowadzonych zajęć, służących intensyfikowaniu procesu uczenia się uczniów w szkole;
- zapoznanie uczniów z tematem lekcji i jej celami;
- odwoływanie się do wiedzy uprzedniej uczniów;
- stwarzanie uczniom warunków do ujawniania swojej niewiedzy;
- stosowanie metod odwołujących się do aktywności uczniowskich;
- umożliwianie uczniom samodzielnego dochodzenia do wiedzy na lekcji poprzez rozwiązywanie problemów;
- udzielanie uczniom informacji zwrotnej zwiększającej motywację do dalszego działania;
- wykorzystywanie różnorodności grupy w trakcie procesu lekcyjnego;
- otwartość wobec uwag i propozycji wnoszonych przez uczniów;
- pozyskiwanie od uczniów informacji zwrotnej związanej ze stopniem osiągnięcia założonych celów.

Atuty.....

Propozycja dalszych działań/zadań rozwojowych:.....

Kompetencje kluczowe rozwijaliśmy także na zajęciach „Kompetencje na dwie ręce”, prowadzonych w parach przez dwóch nauczycieli, np. przez nauczycielkę wychowania fizycznego i nauczyciela koordynatora zajęć z pierwszej pomocy przedmedycznej.

Poniżej kilka przykładowych działań:

Lp.	Kto?	Z kim?	W której klasie? /Przedmiot	Co? Kompetencje?	Kiedy?	Po co?/ Cel	Efekt	Uwagi/ Wnioski
1.	x	y	Klasa 7	„Nie bądź obojętny” – pierwsza pomoc przedmedyczna	4.06.2018	Wyposażenie uczniów w wiedzę i umiejętności niezbędne do racjonalnych zachowań w obliczu zagrożeń, kształtowanie otwartości i wrażliwości na potrzeby innych, doskonalenie umiejętności udzielenia pierwszej pomocy w przypadku zagrożenia zdrowia lub życia	Uczniowie wiedzą, jak zabezpieczyć miejsce zdarzenia, potrafią zadbać o bezpieczeństwo swoje i poszkodowanej osoby, udzielają pierwszej pomocy.	Lekcja kształtowała otwartość i wrażliwość na potrzeby innych oraz dała możliwość przełożenia zdobytej wiedzy na działania praktyczne.
2.	x	y	Klasa 4	„Po co nam to pole?” – matematyka na zajęciach wychowania fizycznego	12.06.2018	Wykorzystanie wiadomości i umiejętności (obliczania pól figur płaskich) nabytych na matematyce w czasie zajęć wychowania fizycznego w celu obliczania pola boisk do gier zespołowych – zastosowanie wiedzy zdobytej na matematyce w życiu codziennym	Uczniowie samodzielnie posługują się przyrządami do pomiaru (taśmy miernicze); udoskonalają pracę w grupach (podział obowiązków); potrafią dokonać pomiarów i je odnotować, a następnie zamienić jednostki i obliczyć pole boisk.	Lekcja kształtowała zasady współpracy w grupach oraz pokazała, jak przełożyć zdobytą wiedzę na działania praktyczne.

3.	x	y	Klasa 3	„Nasza strona www” – zajęcia integracyjne z edukacji polonistycznej, muzycznej i informatycznej	Październik 2017	Poznanie szkolnej strony internetowej, jej elementów składowych oraz specyfiki pracy administratora strony. Poznanie pojęć: grafik, skaner, drukarka, rzutnik, programista	Uczniowie umieją poruszać się po stronie internetowej, zaprojektować własny banner na stronę szkoły oraz zredagować artykuł.	Lekcja dała możliwość przełożenia zdobytej wiedzy na działanie praktyczne.
----	---	---	---------	---	------------------	--	--	--

Takie rozwiązanie pomogło zaproponować dzieciom ciekawe zajęcia, pokazać, że chemia, matematyka, czy wychowanie fizyczne nie są oderwanymi od siebie zagadnieniami, służą kompleksowemu rozwojowi i wiedza zdobywana na jednym przedmiocie, kształci inne kompetencje na drugim. Wartością dodaną była praca zespołowa nauczycieli, stanowiąca obszar, który niedomaga w edukacji.

Konkludując – kompetencje kluczowe „zrobili” w tym roku szkolnym wiele dobrego dla moich podopiecznych i kadry, że nie wspomnę o sobie samej. Nigdy nie sądziłam, że odważę się mówić na forum o swej pracy. Wystarczył udział w szkoleniu w ramach projektu Ośrodka Rozwoju Edukacji „Przywództwo – opracowanie modeli kształcenia i wspierania kadry kierowniczej systemu oświaty”. I to jest również wartość dodana projektu.

Aleje Ujazdowskie 28

00-478 Warszawa

tel. 22 345 37 00, fax 22 345 37 70

email: sekretariat@ore.edu.pl

www.ore.edu.pl

